आँधिखोला गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्डः १ संख्याः ११ मितिः २०७६/०३/१०

भाग-१

आँधिखोला गाउँपालिका

प्रस्तावना :

आँधिखोला गाउँपालिका क्षेत्र भित्र सामाजिक, धार्मिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक, शैक्षिक, बौद्धिक, खेलकुद शारिरीक वा परोपकारी संस्थाहरुको स्थापना तथा दर्ता गर्न र कानून बमोजिम दर्ता भएका संस्थाहरुको नियमन गर्न वाञ्छनिय भएकोले स्थानिय सरकार सन्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (१) बमोजिम आँधिखोला गाउँसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

(१) यो ऐनको नाम "आँधिखोला गाउँपालिकाको संस्था दर्ता ऐन, २०७६" रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा र व्याख्या : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा

(क) "गाउँ सभा" भन्नाले आँधिखोला गाउँसभालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ख) "गाउँपालिका" भन्नाले आँधिखोला गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ग) "अध्यक्ष" भन्नाले आँधिखोला गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) "स्थानीय अधिकारी" भन्नाले आँधिखोला गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत सम्झनु पर्दछ ।

(ङ)"संस्था" भन्नाले आर्थिक, सामाजिक, धार्मिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक, बैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, शारिरीक तथा परोपकारी कार्यहरुको विकास एवं विस्तार गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको संघ संस्था, क्लब, आमा समूह, मण्डल, अध्ययन केन्द्र आदि सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले टोल विकास संस्था समेतलाई जनाउँछ ।

(च) "कार्य समिति" भन्नाले संस्थाको विधान अनुसार गठन भएको कार्य समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(छ) "तोकिएको वा तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावलीमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्दछ ।

३. दर्ता नगरी संस्था खोल्न नहुने :

(१) यस ऐन बमोजिम आँधिखोला गाउँपालिकामा दर्ता नगरी कसैले पनि संस्था स्थापना र सञ्चालन गर्न हुदैन ।
(२) प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम अन्यत्र संस्था स्थापना गरि यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र शाखा विस्तार गर्दा समेत यस गाउँपालिकाको पुर्व स्विकृति लिनु पर्नेछ ।

४. संस्थाको दर्ता :

(१) यो ऐन बमोजिम संस्था दर्ता गर्न चाहने कुनै सात जना वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरुले संस्था सम्बन्धि देहायको विवरण खुलाई स्थापना गर्न चाहेको संस्थाको विधानको १ (एक) प्रति र तोकिएको दस्तुर सहित प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(क) संस्थाको नाम,
(ख) उद्देश्यहरु,
(ग) कार्य समितिका सदस्यहरुको नाम, ठेगाना र पेशा,
(घ) आर्थिक स्रोत,
(ङ) कार्यालय खोल्ने ठेगाना,
(च) पदाधिकारीको नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भए पछि प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले आवश्यक छानविन गरि संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा संस्था दर्ता गरि दर्ता प्रमाण पत्र दिनेछ ।तर प्रचलित नेपाल कानून विपरित हुने गरि कुनै संस्था दर्ता गरि सञ्चालन गर्न पाइने छैन र संस्थाको नामबाट कानूनले प्रतिबन्ध लगाएको कार्य गर्न पाइने छैन ।

(३) यस दफा अन्तर्गत दिइने प्रमाण पत्रको ढाँचा, अवधि, नविकरण र नविकरण दस्तुर तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

५. संगठित संस्था मानिने :

(१) यस ऐन अन्तर्गत दर्ता भएको प्रत्येक संस्था अविछिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको सबै कामको निमित्त आफ्नो एउटा छुट्टै छाप हुनेछ ।

(२) संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न उपयोग गर्न र बेचबिखन गर्न सक्नेछ ।

(३) संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न सक्नेछ र सो उपर पनि सोहि नामबाट नालिस उजूर लाग्नेछ ।

६. संस्थाको सम्पत्ति :

(१) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ति दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले त्यस्तो सम्पत्ति दुरुपयोग गर्ने, कब्जा वा रोक्का राख्ने संस्था वा व्यक्तिबाट संस्थालाई फिर्ता बुझाइ दिन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको संस्थाको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने गरि प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले गरेको कारवाहिमा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(३) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको कुनै सम्पत्ति वा लिखत वा प्रतिष्ठा विरुद्ध कुनै अपराध गरेमा संस्था, संस्थाको कुनै सदस्य वा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दाको कारवाहि चलाउन सक्नेछ ।

७. अघि दर्ता नभई स्थापना भएको संस्थाले दर्ता गर्ने : यो ऐन प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता नभई स्थापना भएका संस्थाले पनि यो ऐन बमोजिम संस्था दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

८. संस्थाको उद्देश्यहरुमा हेरफेर :

(१) संस्थाको उद्देश्यहरुमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखिएमा वा सो संस्थालाई कुनै अर्को संस्थामा गाभ्न उचित देखेमा सो संस्थाको कार्य समितिले तत् सम्बन्धि प्रस्ताव तयार गरि सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न संस्थाको विधान बमोजिम साधारण सभा बोलाउनु पर्नेछ ।

(२) साधारण सभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरुले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित भएको मानिनेछ । तर सो प्रस्ताव लागु गर्न प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको पुर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

९. हिसाबको विवरण पठाउनु पर्ने : कार्य समितिले आफ्नो संस्थाको कामको प्रगति, हिसाबको विवरण, लेखापरिक्षकको प्रतिवेदन सहित प्रत्येक वर्ष गाउँपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१०. हिसाब जाँच गर्ने :

(१) प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले आवश्यक देखेमा संस्थाको हिसाब आफुले खटाएको वा नियुक्त गरेको कुनै कर्मचारीद्धारा जाँच गर्न गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको हिसाब जाँच गराए वापत प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले हिसाबजाँचबाट देखिन आएको संस्थाको मौज्दात रकमको सयकडा तिन प्रतिशतमा नबढाई आफुले निर्धारित गरेको दस्तुर असुल गरि लिन सक्नेछ ।

(३) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले माग गरेको विवरण तथा कागजपत्रहरु वा सोधेको प्रश्नको उपयुक्त जवाफ दिनु प्रत्येक संस्थाको पदाधिकारी सदस्य र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) हिसाव जाँच गर्ने अधिकृतले प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले तोकिदिएको म्याद भित्र हिसाब जाँचको प्रतिवेदन प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र सो प्रतिवेदनको आधारमा संस्थाको कुनै सम्पत्ति सो संस्थाको कुनै पदाधिकारि सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको छ भन्ने लागेमा निजले त्यस्तो पदाधिकारि सदस्य वा कर्मचारीबाट सो हानी नोक्सानी भएको रकम वा जिन्सि असुल गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही चलाउन सक्नेछ ।

तर प्रचलित कानूनले सजाय समेत हुने अपराध भएकोमा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम निज उपर मुद्दा चलाउन बाधा पर्ने छैन ।

११. निर्देशन दिने : गाउँपालिकाले संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशन पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

१२. दण्ड र सजाय :

(१) ऐनको दफा (३) बमोजिम दर्ता नगराइ संस्था स्थापना गरेमा वा दफा ७ बमोजिम दर्ता नगरी संस्था सञ्चालन गरेमा त्यस्ता संस्थाका कार्य समितिका सदस्यहरुलाई प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले जनही ५ (पाँच) सय रुपैया सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(२) दफा ९ बमोजिमको विवरण नपठाएमा कार्य समितिका सदस्यहरुलाई प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले जनही २ (दुई) सय रुपैया सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।तर कुनै सदस्यले दफा ९ उल्लंघन हुन नदिन सकभर प्रयत्न गरेको थियो भन्ने प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई लागेमा निजलाई सजाय मिन्हा दिन सक्नेछ ।

(३) दफा १० को उपदफा (३) बमोजिम हिसाब जाँच गर्न सम्बन्धित अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरु वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित पदाधिकारि सदस्य वा कर्मचारीलाई प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले पाँचसय रुपैया सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(४) दफा ८ बमोजिम प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको पुर्व स्विकृति नलिइ संस्थाको उद्देश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को संस्था संग गाभेमा वा संस्थाले आफ्नो उद्देश्यको प्रतिकुल हुने गरी कामकारवाहि गरेमा वा गाउँपालिकाले दिएको निर्देशन पालना नगरेमा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले त्यस्तो संस्थाको दर्ता निलम्बन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१३. पुनरावेदन : प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले गरेको अन्तिम निर्णय उपर ३५ दिन भित्र सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

१४. संस्थाको विघटन र त्यसको परिणाम :

(१) संस्थाको विधान बमोजिम कार्य सञ्चालन गर्न नसकि वा अन्य कुनै कारणवश संस्था विघटन भएमा त्यस्तो संस्थाको सम्पुर्ण जायजेथा गाउँपालिकाको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विघटन भएको संस्थाको दायित्वको हकमा सो संस्थाको जायजेथाले खामेसम्म त्यस्तो दायित्व गाउँपालिकाले व्यहोर्नेछ । तर संस्थाको जायजेथाले नखाम्ने अन्य दायित्व गाउँपालिकाले व्यहोर्ने छैन ।

१५. अन्य नेपाल ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्ने : यस ऐन बमोजिम दर्ता भएको संस्था प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम अन्यत्र दर्ता र इजाजत लिइ सञ्चालन गर्नु पर्ने रहेछ भने यस बमोजिम दर्ता भएको संस्थाले सो ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गरि इजाजत लिनु पर्नेछ ।

१६. नियम बनाउने अधिकार : यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न गाउँ कार्यपालिकाले नियम बनाउन सक्नेछ ।

१७. खारेजि र बचाउ :

(१) संस्था दर्ता नविकरण सम्बन्धि व्यवस्थापन अन्य प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भएकोमा बाहेक यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

(२) यस ऐनमा भएको कुनै व्यवस्था प्रचलित संघीय र प्रदेश कानून संग बाझिने भएमा बाझिएको हद सम्म अमान्य हुनेछ ।

प्रमाणित मिति: २०७६/०३/१२

सुधिर कुमार पौडेल

अध्यक्ष